

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610- 2990388
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

18 Şubat 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (10 Adet, 10 Sayfa)
- Cevap Yazısı (115 Adet, 202 Sayfa)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN AV.SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ'NÜN
TBMM 7/55467 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Ayvalık İlçesi'ne bağlı Karaayıt Köyü yakınlarındaki Bilfer Madencilik ve Turizm A.Ş tarafından işletilen ve sürekli kapasite arttıran "Bilfer Demir Cevheri Zenginleştirme Tesis"ne ait atık depolama alanında bulunan atık dağı 12 Aralık 2021 tarihinde çökmüş ve ağır metal atıklar tarımsal sulamanın yapıldığı Madra Barajına karışmıştır. 31 Ocak 2021 tarihinde aynı yerde aynı şirketin faaliyetinde benzer bir olay yaşanmış, madenin atık depolama alanında meydana gelen göçmede tonlarca atık yine dereye ve Madra Barajına karışmıştı. 31 Ocak 2021 tarihinde yaşanan olay sonrasında ilgili şirket tarafından atık depolama alanının çevresine beton bloklar konarak önlem alındığı açıklanmış ancak alınan önlemin yeterli olmadığı yaşanan son olayla ortaya çıkmıştır. Şirketin faaliyet yürüttüğü bölgedeki köylerin içme suyuna dair yapılan basma yansıyan bir raporda; Karaayıt suyundaki arsenik oranı %17,4 ikeni, çevresindeki köylerden Beşiktepe'de %59,15, Yerköy'de %29, Bulutçeşme'de %14,4 olarak tespit edilmiştir. Türközü Mahallesi'ndeki bir su kuyusu ise çok yüksek oranda arsenik içerdiği için kapatılmıştır. Ayrıca, arsenik seviyesinin yükselmesi nedeniyle, köylülerin itirazı üzerine Balıkesir Su ve Kanalizasyon İdaresi (BASKİ) tarafından arsenik arıtma sistemi kurulmak zorunda kalınmıştır. Bu bağlamda;

1-Bilfer Madencilik ve Turizm A.Ş'nin bölgedeki madencilik faaliyetinin içme suyundaki arsenik oranlarının artmasına doğrudan etkisi konusunda Bakanlığınız tarafından herhangi bir inceleme yapılmış mıdır?

2-Balıkesir Su ve Kanalizasyon İdaresi (BASKİ) müdürünün, arseniğin genellikle maden sahalarının ve termal kaplıcalarının yaygın olduğu bölgelerde görüldüğünü söylemesi, Ayvalık Tabiat Platformu tarafından Bilfer Madencilik İşletmesi'nin içme suyu kaynaklarını kirlettiğine dair bir itiraf olarak değerlendirilmiştir. Bakanlığınız tarafından yerel yönetime bağlı önemli bir kurumun müdürü ve yurttaşların ifadeleri dikkate alınarak bu konuda herhangi bir yasal süreç başlatılmış mıdır?

3-Şirketin Bilfer Demir Cevheri Zenginleştirme Tesis'i'ne ilişkin 2008 yılında verilen ÇED olumlu raporu 31 Temmuz 2009 tarihinde Balıkesir İdare Mahkemesince iptal edilmiş ancak şirket tarafından ikinci bir ÇED dosyası hazırlanmıştır. Yaşanan bu iki olay neticesinde, Mart 2010 tarihinde Balıkesir Mahalli Çevre Kurulu tarafından Bilfer Madencilik Demir İşleme Tesisleri pasa döküm alanının uygun olduğu yönündeki olumlu kararın gerekçelerinin tekrardan gözden geçirilmesi ve mera alanlarının iadesi düşünülmekte midir?

4-Şirketin sicili düşünüldüğünde ilgili şirketin faaliyetlerinin durdurulması, maden sahasının kapatılması, ağır metalli atıkların verdiği zarar neticesinde bölgenin ve maden sahasının rehabilitasyonuna ilişkin bir çalışma planlanmakta mıdır?

5-Şirketin faaliyet süresi içerisinde doğaya ve toplum sağlığına verdiği zararın boyutları düşünüldüğünde kamu yararı taşımadığı görülmektedir. Şirketin bölgedeki madencilik faaliyetinin kamu yararı taşıyıp taşımadığına yönelik Bakanlığınızın değerlendirmesi nedir?

CEVAPLAR:

12/12/2021 tarihli sosyal medyada yapılan paylaşımlar ve Bakanlığımıza gelen ihbarlar üzerine İl Müdürlüğümüz çevre denetim görevlileri tarafından aynı gün içinde, Balıkesir İli, Ayvalık İlçesi, Karaayıt Mahallesi'nde bulunan demir cevheri zenginleştirme tesisinde Ayvalık İlçe Jandarma Komutanlığı ekibi eşliğinde, paylaşımlara ve şikayetlere konu olan ve işletme sahası

içerisinde, atık düzenli depolama alanı (pasa sahası) saat 15:20 de denetim yapılmıştır. Yapılan denetimde; proses sonucu oluşan katı atıkların depolandığı düzenli depolama alanında dereye doğru herhangi bir kayma, atık deşarjı gözlenmediği tespit edilmiştir.

Depolama alanı ile dere arasında bulunan ve yaklaşık 2,5 metre yüksekliğindeki beton bariyerlerinden 3-5 tanesinin sahada iş makinelerinin bariyer ile pasa sahası arasındaki bakım yolunda yapılan çalışma esnasında iş kazası nedeniyle devrildiği ve düzeltilmediği, devrilme ve düzeltme olayının aynı gün saat 11:00 – 12:00 arasında gerçekleştiği işletme yetkililerince beyan edilmiştir.

12/12/2021 tarihinde İl Müdürlüğümüze gelen ikinci bir ihbar üzerine İl Müdürlüğümüz çevre denetim görevlileri tarafından saat 17:30 sularında Balıkesir İli, Ayvalık İlçesi, Karaayıt Mahallesi içinde bulunan demir cevheri zenginleştirme tesisi katı atık düzenli depolama sahasının (pasa sahasının) önündeki arazi yolundan çamurlu yağmur suyunun dereye doğru aktığı tespit edilmiş olup İl Müdürlüğümüz personeline, pasa sahası arazi yolu birleşim yerinden, pasa sahası arazi yolundan aşırı yağmur nedeniyle oluşan bulanık yağmur suyundan, işletme yetkilisi eşliğinde denetime esas (asil ve şahit) numuneler alınmıştır. Alınan asil numune analiz edilmek üzere, İl Müdürlüğümüzce ilimizde faaliyet gösteren yetkili bir çevre laboratuvarına gönderilmiştir.

Yetkili çevre laboratuvarı tarafından gönderilen 24/12/2021 tarihli analiz raporuna göre alınan numunenin pH, KOI, kurşun, toplam siyanür, demir, çinko, serbest kükürt, civa, kadmiyum, bakır ve toplam krom parametrelerinin Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Tablo 7.1 (*Maden Sanayii [Demir ve Demir Dışı Metal Cevherleri ve Endüstrisi...vb]*)’deki alıcı ortam deşarj standartlarını sağladığı ancak; AKM (askıda katı madde, bulanık/çamurlu su) parametresinin Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Tablo 7.1’deki alıcı ortam deşarj standardının üzerinde olduğu tespit edildiğinden firmaya 2872 Sayılı Çevre Kanununun 20.1.6. maddesi hükmü uyarınca idari yaptırım kararı uygulanmıştır.

Bilfer Madencilik ve Turizm A.Ş. tarafından Balıkesir İli, Ayvalık İlçesi, Karaayıt Mahallesi Mevkii’nde işletilen “Ayazmant Demir Cevheri Zenginleştirme Tesisi” projesi için 01/07/2010 tarih ve 1925 karar numarası ile “ÇED Olumlu Belgesi” verilmiştir. Ayazmant Demir Cevheri Zenginleştirme Tesisi’nden kaynaklanacak maden atıkları için “Ayvalık Bilfer Maden Atıkları Düzenli Depolama Tesisi Projesi” işletilmesi planlanmıştır; söz konusu projeye ilişkin olarak 26.11.2020 tarihinde ÇED Olumlu Kararı verilmiştir. Söz konusu karara ilişkin Balıkesir 2. İdare Mahkemesi’nin 2020/1101 esasına kayden açılan davada; dava süreci devam etmektedir. ÇED Yönetmeliği kapsamında sunulan tüm rapor, dosya ile diğer tüm bilgi ve belgeler Bakanlığımızca oluşturulan komisyon tarafından incelenip değerlendirilmekte olup, söz konusu projeye ilgili olarak ÇED süreci içerisinde Bakanlığımıza iletilen tüm görüş, öneri ve şikâyetlerde oluşturulan İnceleme-Değerlendirme Komisyon üyesi kurum ve kuruluşlar ile birlikte değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, ÇED Olumlu Kararı bir projenin hayata geçirilmesi için tek başına yeterli olmayıp, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna istinaden yürürlüğe giren ilgili yönetmeliklere uyulması ve mer’i mevzuat uyarınca ilgili kurum/kuruluşlardan gerekli izinlerin alınmasını gerektirmektedir.